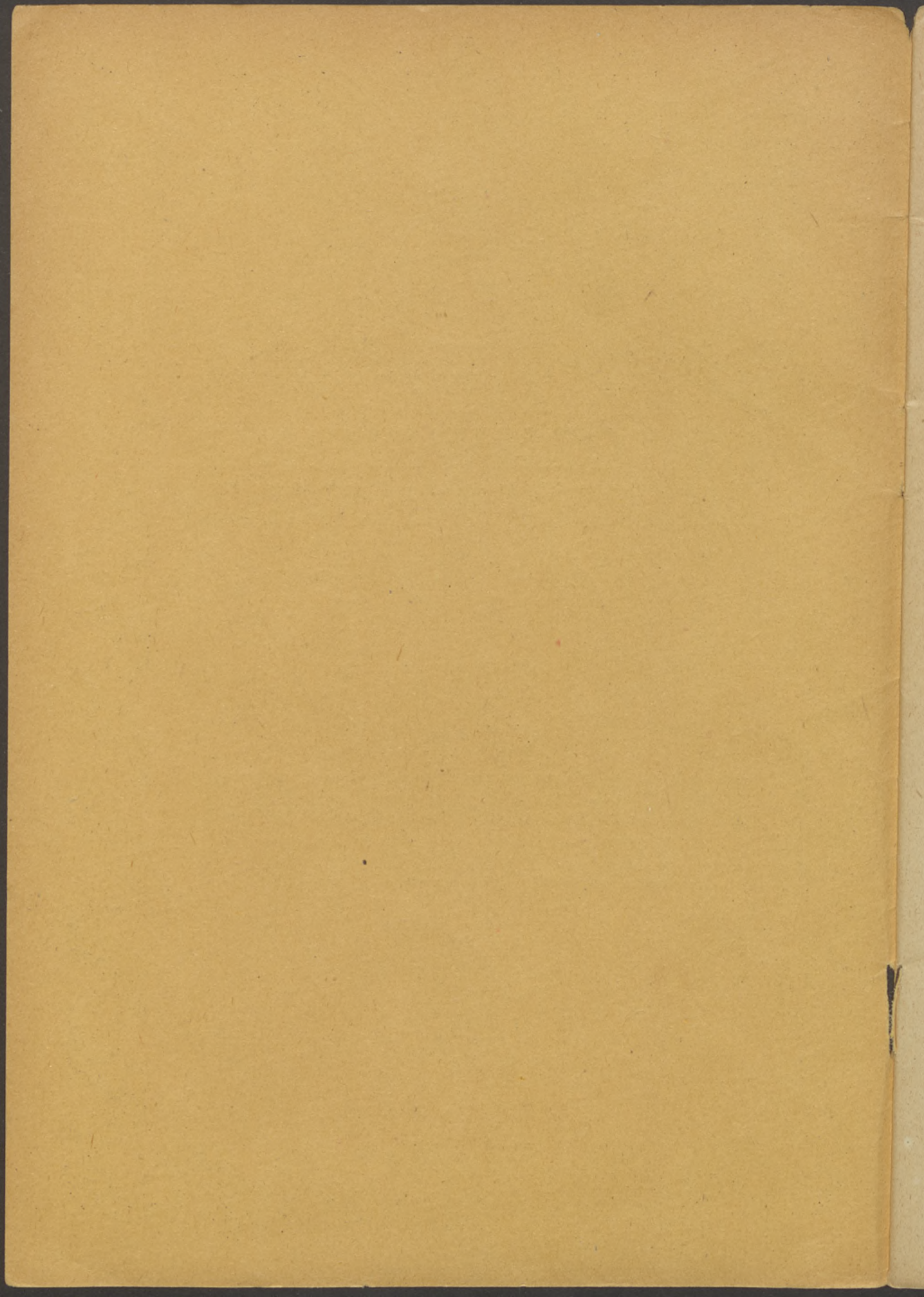

**ZARYS
HISTORII WOJENNEJ
PUŁKÓW POLSKICH
1918–1920**

**39
PUŁK STRZELCÓW
LWOWSKICH**

Z A R Y S
HISTORJI WOJENNEJ
39-GO PUŁKU
STRZELCÓW LWOWSKICH

Z POLECENIA
WOJSKOWEGO BIURA HISTORYCZNEGO
OPRACOWAŁ

KAPITAN HENRYK SMOTRECKI

W A R S Z A W A
1 9 2 9

ZARYS HISTORJI WOJENNEJ
156-ciu pułków polskich
jest do nabycia
W GŁÓWNEJ KSIĘGARNI WOJSKOWEJ
Warszawa, ul. Nowy Świat 69
Całość w prenumeracie miesięcznej
wynosi 90 zł. (po 10 zł. miesięcznie)
Cena pojedynczej historii pułkowej
90 groszy

313244

Zakł. Graf. „Polska Zjednoczona”, Warszawa, Nowolipie 2.

K. 328/61

Z chwilą rozpadnięcia się Austrii, Ukraińcy w nocy z 31 października na 1 listopada opanowali Małopolskę wschodnią wraz z miastem Lwowem, korzystając z przychylnego stanowiska władz austriackich.

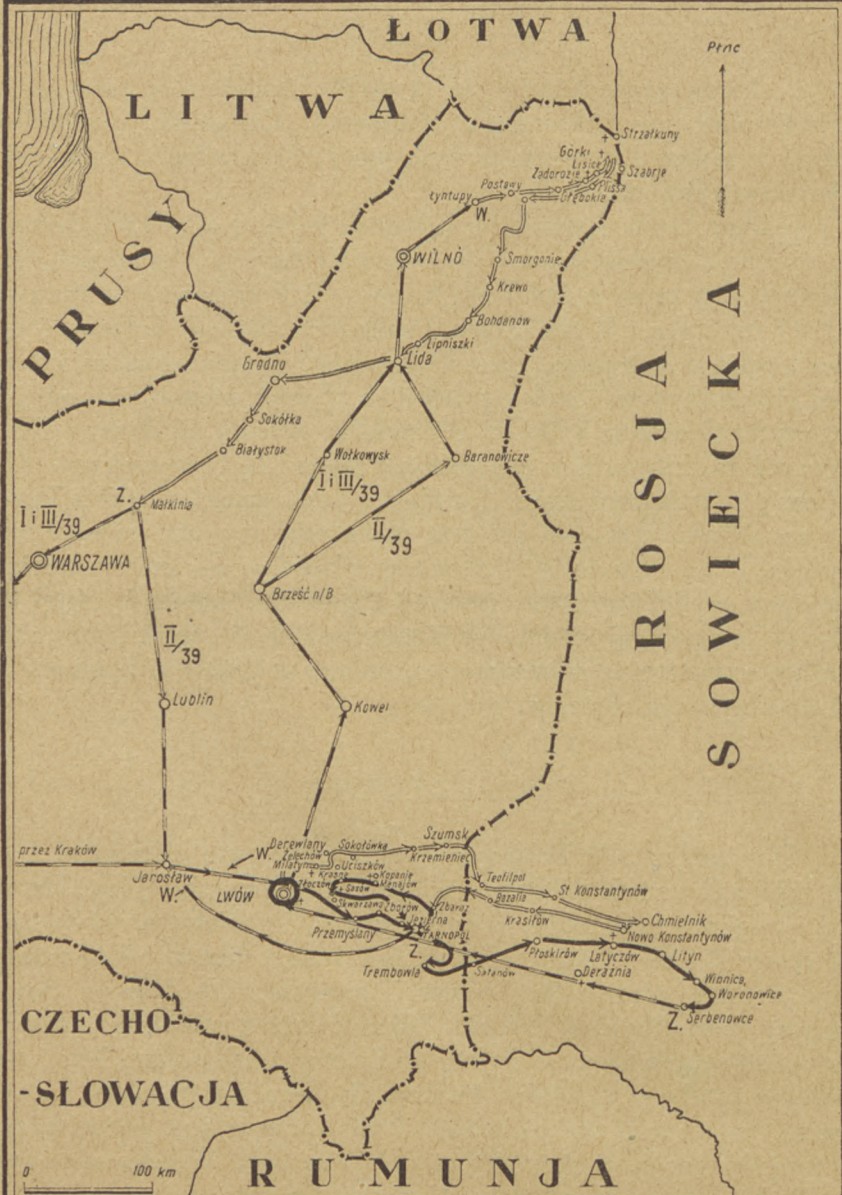
Jednak Lwów czuwał. Na pierwszą wieść o zamachu, zbierają się w szkole Sienkiewicza i w Domu Techników legjoniści oraz młodzież zrzeszona w Polskiej Organizacji Wojskowej, utworzonej w 1915 roku przez Komendanta Józefa Piłsudskiego. Od wczesnego rana, dnia 1 listopada, zaczęły walczyć samorzutnie w pierwszej chwili drobne i słabo uzbrojone grupy polskie, w okolicy szkoły Sienkiewicza i Domu Techników, później na dworcu Czerniowieckim, Lewandówce, Rzęśnie Polskiej na Janowskim, Kleparowie i Zamarstynowie. Działania tych grup, zwiększających się co chwila, gdyż do szeregu stają wszyscy bez różnicy płci i wieku, zmierzały do tego celu, aby zdobyć broń, której oddziały w odpowiedniej ilości nie posiadały. Naczelną komendę objął kapitan Czesław Mączyński. Rozpoczyna się 3-tygodniowy okres walk o rozszerzenie zajmowanego obszaru miasta i utrzymania go, aż do przybycia odsiecz.

ODSIECZ LWOWA. *)

Tymczasem cała Polska zrzuca z siebie pęta zaborców. Dnia 11 listopada wraca do Polski więzień magdeburski, Józef Piłsudski i obejmuje Naczelne Dowództwo. Z żywiołową szybkością powstaje Wojsko Polskie. Już 12 listopada Naczelnny Wódz nakazuje wysłać pomoc dla Lwowa. Na rozkaz Naczelnego Wodza spieszy podpułkownik Michał Tokarzewski z odsieczą i dnia 20 listopada popołudniu przybywa do Lwowa z oddziałami 5-go i 4-go pułków piechoty legjonów. Pułkownik Tokarzewski objął natychmiast dowództwo nad całością sił we Lwowie i w porozumieniu z dotychczasowymi dowódcami o świcie dnia 21 listopada, przeszedł do ataku. Wsparty nad wieczorem tego dnia przez dwie kompanie piechoty, z którymi przybył generał Roja, oswobodził

*) Opracowane na podstawie pracy „Odsiecz Lwowa w listopadzie 1918 roku” majora S. G. Stanisława Rutkowskiego.

WALKI I MARSZE 39 P.P. STRZ. LW. W WOJNIE O NIEPODLEGŁOŚĆ 1918-1920 R.

OBJAŚNIENIE:

○ powstanie 39 p.p. i walki w rejonie Lwowa	— granice Rzeczypospolitej Polskiej
→ marsze i walki od r. 1918 do 27 V 1920	+ wspólne mogiły
→ " " " " od 27 V 1920 do 4 I 1921	Z. miejsce zarządowania transportu kolejowego
→ transporty 39 p.p. kolejami	W. " " wyładowania " " " "

po 24-godzinnej walce miasto od oddziałów ukraińskich. Zwycięstwo nad przeważającą siłą nieprzyjaciół było następstwem manewru grupy południowej. Po odzyskaniu Lwowa podpułkownik Tokarzewski dnia 23 listopada 1918 roku, wydał rozkaz pochwalny do wojska, dziękując wszystkim mu podległym dowódcom i szeregowym za spełnienie swego obowiązku w obronie całości i niepodległości Polski.

POWSTANIE PUŁKU.

Po opanowaniu miasta, przystąpiła ówczesna Komenda Miasta-Lwów do tworzenia pułków z luźnie dotąd walczących oddziałków na poszczególnych odcinkach Lwowa. W ten sposób powstaje w dniu 25 listopada 1918 roku z odcinków: Główny Dworzec, Podzamcze, oraz z załogi i kadry w Rzęśnie Polskiej 2-i pułk strzelców lwowskich. Złożyły się nań:

I hufiec (bataljon) sformowany przez kapitana Walerjana Sikorskiego z 7-go odcinka Podzamcze, oraz z załogi i kadry w Rzęśnie Polskiej w składzie trzech drużyn (kompanij) a mianowicie:

1-ej kompanji z załogi Janowskiej, Kleparowskiej i Hołoska pod komendą porucznika Franciszka Sikorskiego, później porucznika Tomasza Adameczaka,

2-ej kompanji z oddziału Zamarstynów — pod dowództwem kapitana Wilhelma Starka, później kapitana Antoniego Kurka, podporucznika Henryka Smotreckiego, w końcu porucznika Jana Schrama;

3-ej kompanji z załogi i kadry w Rzęśnie Polskiej pod komendą kapitana Wiktora Ludwika Kopcia, następnie porucznika Zygmunta Giercuskiewicza.

II hufiec (bataljon) zorganizował kapitan Ferdynand Andrusiewicz z obsady 4-go odcinka (Główny Dworzec) tworząc:

5-ą kompanję z załogi Lewandówka — pod komendą porucznika Karola Piotra Marksa;

6-ą kompanję z załogi Główny Dworzec — pod komendą porucznika Jana Schrama, później Jerzego Temnickiego;

7-ą kompanję z załogi kolejarzy (dworca Czerniowieckiego) pod komendą porucznika Antoniego Rzepeckiego.

III hufiec (bataljon) sformowany został przez porucznika Bolesława Bujalskiego pod nazwą 3-go pułku „strzelców lwowskich” i w dniu 20 grudnia 1918 roku wcielony w skład 2-go pułku jako III bataljon. Bataljon ten po przejściu pod rozkazy dowódcy 2-go pułku przedstawiał się jak następuje:

dowódca bataljonu — porucznik Alfons Seja; 10-a kompanja pod komendą podporucznika Feliksa Serbeńskiego; 11-a kompanja pod komendą porucznika Kazimierza Czyżewskiego; 12 kompanja (sztabowa) pod komendą porucznika Michała Otto.

Pierwszym dowódcą pułku był podpułkownik Ryszard Jan Hausner, który zorganizował pułk w czasach oblężenia i walk Lwowa. Wytrawny ten dowódca mimo nieustannej służby w polu, zdołał przemienić w krótkim czasie bitnego, ale niezdyscyplinowanego ochotnika w regularnego żołnierza, który w najcięższych warunkach potrafił dać obronę miastu.

ZMIANA NAZWY PUŁKU.

Rozkazem Sztabu Generalnego Nr. 98 z dnia 8 marca 1919 roku, Minister Spraw Wojskowych, przy tworzeniu polskich sił zbrojnych zmienił numerację 2-go pułku „strzelców lwowskich” na 59-y pułk piechoty, a Dziennikiem Rozkazów Wojskowych Nr. 59 z dnia 8 kwietnia 1919 roku L. dz. 1267 otrzymał 59-y pułk piechoty przydomek „strzelców lwowskich”, w uznaniu dzielności i zasług położonych w obronie Lwowa. Kadra bataljonu zapasowego pułku utworzona we Lwowie, przeniesiona została w dniu 25 stycznia 1919 roku do Jarosławia.

DZIAŁANIA WOJENNE.

BOJE LWOWSKIE.

Pierwszy okres działań wojennych pułku, w którego skład wchodziły w początkach jego zawiązku I i II bataljony, stanowiły boje lwowskie. Wprawdzie Ukraińcy zmuszeni zostali do opuszczenia w dniu 22 listopada miasta, ochłonawszy jednak szybko z porażki, opasali miasto przeważającymi siłami, odcinając je w ten sposób od Rzeczypospolitej. Nastąpiły ciężkie czasy dla mieszkańców Lwowa, brak wody i światła, brak środków żywności, a do tego ustawiczne ostrzeliwanie artylerią całego miasta, stwarzały warunki prawdziwego oblężenia. Dążeniem więc ówczesnych dowódców i obrońców Lwowa, było odrzucenie wroga tak daleko, by mieszkańcom ukochanego grodu przywrócić spokój i bezpieczeństwo życia. Już dnia 25 listopada 1918 roku 59-y pułk strzelców lwowskich otrzymał do obrony północno-zachodni i zachodni odcinek frontu lwowskiego, obsadzając pododcinki Hołosko i Ręsna Polska I bataljonem, zaś Lewandówkę, Biłohoroszcze i Sygniówkę II bataljonem.

Dnia 26 listopada 1918 roku wyrusza już 5-a kompanja w sile 4 oficerów, 80 szeregowych z dwoma ciężkimi karabinami maszynowymi z zadaniem wykonania wypadu na wieś Grzybowice. Wcielony w grudniu do 39-go pułku piechoty III bataljon obsadził Zboiska i Kościarnię. Obrona Lwowa polegała na zorganizowaniu czat okalających miasto, oraz częstych wypadów odwodami. Ze względu na dużą rozciągłość frontu lwowskiego, a stosunkowo szczupłą ilość obrońców, służba na placówkach była ciężka i trwała bez przerwy po kilka, a nawet kilkanaście dni. Zluzowana przez inny oddział placówka wracała do koszar na krótki odpoczynek jako odwód, była jednak często wzywana do pomocy innemu zagrożonemu odcinkowi, względnie placówce. Placówki narażone na nieustanne ataki wrogów musiały często same przystępować do przeciwuderzenia dla odzyskania straconych stanowisk. Każdą pięćdziesiątą ziemi okupiono krwią i życiem polskiej młodzieży.

Jednym z takich wypadów był czyn podchorążego Stanisława Fiali, który w dniu 11 marca 1919 roku przejawiał niezwykle męstwo i hart woli. Oto, wśród silnego ognia artylerji nieprzyjacielskiej, mając pociskiem urwaną rękę i będąc ponadto ranny w nogę, kierował z niezłomną energją i zimną krwią obroną placówki. Nie opuścił on swego posterunku, dopóki nie nadeszła pomoc. Za poświęcenie i bohaterstwo dostał podchorąży Fiala pochwalne uznanie od dowódcy grupy operacyjnej, generała Iwaszkiewicza. *)

Żołnierz upadał ze znużenia, lecz silny na duchu walczył i zwyciężał, trzymając wroga zdala od kolebki swej sławy — Lwowa. W uznaniu waleczności dla I bataljonu dowódca 39-go pułku piechoty wydał pochwałę następującej treści: **)

„I bataljon od pierwszych dni najazdu broni Lwowa i powierzonego mu odcinka północnego, ścierając się ciągle z przeważającymi siłami nieprzyjacielskimi, stojąc czujnie na straży miasta. Dzięki nadzwyczajnej dzielności swego dowódcy, oficerów i żołnierzy, okazanej w niezliczonych potyczkach, oraz czujności na placówkach, nieudało się dotychczas nieprzyjacielowi posunąć ani na krok dalej i zdobyć z tego pododcinka ani pięćdziesiątą ziemi. W ostatnich dniach znowu gwałtowne ataki Ukraińców na Rzeszę Polską i Hołosko rozbiły się o dzielną postawę wszystkich kompanij I bataljonu. Za dzielność i okazaną odwagę w obronie tych miejscowości wyraża Dowództwo pułku gorące uznanie“.

*) Rozkaz Dzienny Dowództwa 2-go pułku piechoty „Strzelców lwowskich“ Nr. 69 z dnia 10 marca 1919 roku pkt. 2.

**) Rozkaz Nr. 88 Sztabu Dowództwa Grupy Operacyjnej generała Iwaszkiewicza z dnia 19 maja 1919 roku L. dz. op. 262.

Miejscowości: Dublany, Grzęda, Janów, Laszki Murowane, Mszana, Zimnawoda, Sokolniki, Solonka, Maliczkowice, Brzuchowice, Skniłów, Malechów, Sroki Lwowskie, Kozice, Domażyń, leżące pod Lwowem były terenem poszczególnych wypadów, podczas których 59-y pułk piechoty zasilał się w żywność, broń i amunicję, niszcząc jednocześnie nieprzyjaciela, zgrupowanego w tych ośrodkach. Długo trwała walka w obronie Lwowa. Tymczasem organizowano w różnych dzielnicach Polski oddziały ochotnicze, aby dać skuteczną pomoc broniącemu się miastu. Z odsieczą tą przybył 17 marca generał Wacław Iwaszkiewicz, a 20 marca weszły do Lwowa witane entuzjastycznie wojska poznańskie pod wodzą generała Konarzewskiego.

Ten okres obrony Lwowa do dnia 29 kwietnia 1919 roku był dobrą lecz ciężką szkołą dla młodego żołnierza 59-go pułku, hartowanego na placówkach i podczas wypadów.

W okresie obrony Lwowa 59-y pułk zdobył szereg pochwał i wyróżnień, a wśród nich następujące:

„Uznanie. Wczoraj podczas ataku na Laszki Murowane padł ugodzony kulą ukraińską nasz dowódca 2-ej kompanji „Strzelców lwowskich“ kpt. Wilhelm Stark. Poległy był jednym z najdzielniejszych obrońców Lwowa podczas najazdu ukraińskiego. W zuchwałych wypadach zdobywał bohaterską walką Zamarstynów, Podzamecze, ostatnio rozprawił się skutecznie z bandami ukraińskimi koło Dublan i Laszek. W poległym traci Armja Polska najlepszego żołnierza, a Ojczyzna wiernego swego syna. W imieniu Najświętszej sprawy, na której ołtarzu złożył swoje życie poległy — składam Mu gorącą cześć i zapewnienie, że bohaterskie imię Jego pozostanie na zawsze we wdzięcznej pamięci towarzyszy broni. Lwów, dnia 6 grudnia 1918 roku. Czesław Mączyński“. *)

„Uznanie. Za dzielne zachowanie się wobec nieprzyjaciela w akcji na Sokolniki w dniu 16 b. m. wyrażam w imieniu Świętej Sprawy prawdziwą cześć i uznanie por. Andrusiewiczowi, ppor. Wołakowi, plut. Wachsmanowi Leonardowi, sekc. Eljaszowi Józefowi oraz szereg. Klimczykowi z II-go baonu 2 p. „Strzelców lwowskich“.

Czesław Mączyński“. **)

ODRZUCENIE NIEPRZYJACIELA NA WSCHÓD

Dalsza działalność bojowa pułku rozpoczyna się z dniem 29 kwietnia 1919 roku. Była to pierwsza bitwa, w której 59-y pułk

*) Dodatek do rozkazu dziennego Nr. 33 Komendy Miasta i powiatu Lwów.

**) Rozkaz dzienny Nr. 9, I Brygady lwowskiej, Lwów, dnia 20 grudnia 1918 roku.

piechoty wystąpił jako jednostka taktyczna zaczepnie, a którą żołnierz pułku z radością i entuzjazmem powitał. Dowództwo Wojsk Polskich na Galicję wschodnią nakazało w nocy z 28 na 29 kwietnia 1919 roku atak na odcinku północnym, celem zajęcia linii Grzybowie Wielkich, Dublan, Laszek Murowanych, Srok Lwowskich, w następującym ugrupowaniu: Oddziały pod dowództwem podpułkownika Kraussa, w których skład wchodził I bataljon 39-go pułku piechoty uderzyć miały w porozumieniu z grupą majora Smorawińskiego od południa na stację Brzuchowice. Zadaniem oddziałów podpułkownika Blocha było zajęcie Suchego lasu, Dubiny, Borek Dominikańskich. Oddziały podpułkownika Hausnera pozorować miały atak w kierunku na Brzuchowice i Hamulec. Wedle posiadanych wiadomości Ukraińcy obsadzili na północy silnie umocnione pozycje betonowe, dawny fort austriacki „Michałowszczyzna“, skąd panowali nad przedpoiem. Najbliżej polskich stanowisk usadowił się nieprzyjaciel w rozwidleniu dróg Zboiska — Malechów na silnie umocnionej pozycji. Minierki *) nieprzyjacielskie z Malechowa ostrzeliwały polskie placówki, niepokojąc je ciągle. Działalność artylerji nieprzyjacielskiej polegała na ostrzeliwaniu wszystkich placówek polskich we wsi Zboiska — Hołosko, przyczem Ukraińcy, widząc pewne przygotowania z naszej strony, wzmogli żywszą obserwację, oświetlając przedpoła rakietami.

Następuje dzień 29 kwietnia. Z brzaskiem dnia zastępy wojsk naszych idą o jednej godzinie z niepowstrzymaną brawurą do ataku. Bataljon z grupy podpułkownika Kraussa po zajęciu miasta Hamulec wysłany został w kierunku na Zawadów. Reszta oddziału, w tem I bataljon 39-go pułku piechoty, ugrupował się na drodze do Brzuchowic koło leśniczówki. Po przygotowaniu artyleryjskiem podsunęła się 3-a kompanja 39-go pułku piechoty drogą z Rzęsny Polskiej pod letniska brzuchowickie, zdobywając nieprzyjacielskie zasieki druciane. Wysłany patrol oficerski po utarczce zajął stację Brzuchowice. Kompanja 2-a wyruszyła z Hołoska Wielkiego i wzięła szturmem fort brzuchowicki i wzgórze 348. Nastąpiło dalsze natarcie I bataljonu w kierunku Grzybowie Małych. Ukraińcy opuścili Czarną Górę i w popłochu wycofali się na Grzędę. Na Czarnej Górze pozostawiono 1-ą kompanję i szkołę podoficerską brygady lwowskiej. 3-a kompanja wraz z 10-ą kompanją 39-go pułku piechoty zajęła północną część Grzybowie Wielkich, we wsi zaś pozostał sztab bataljonu i 2-a kompanja w odwodzie.

*) Miotacze min 22 cm.

II bataljon 59-go pułku piechoty w pierwszym okresie natarcia na północnym odcinku nie brał w całości bezpośrednio udziału, pozostając jako odwód pułku, prócz 10-ej kompanii stojącej w Hołosku. Zadaniem tej kompanii było wspieranie natarcia grupy majora Baczyńskiego na Michałowszczyznę.

Jednocześnie z akcją I bataljonu grupy podpułkownika Kraussa, którego natarcie szło w kierunku północno-wschodnim, rozpoczęło się natarcie grupy uderzeniowej II bataljonu 59-go pułku piechoty na Malechów i Łaszki Murowane. Po 10-minutowym przygotowaniu artyleryjskiem i oddaniu kilkunastu pocisków z minierek na cerkiew w Malechowie, gdzie znajdował się na wieży nieprzyjacielski karabin maszynowy, ruszono do natarcia. Nieprzyjaciel umocniony na pozycji Malechów — Łaszki Murowane, rozwinął silny ogień artyleryjski i karabinów maszynowych na całym froncie tak, że atak frontalny nie zdołał go odrzucić. Patrol 7-ej kompanii, który ubiegł kilka kroków, stracił 2 zabitych i cofnął się do okopów. Aby uniknąć nadmiernych strat, zażądał dowódca II bataljonu silniejszego przygotowania artyleryjskiego, celem zmuszenia artylerji nieprzyjacielskiej do milczenia. W tem położeniu pojawiła się nasza eskadra lotnicza, złożona z 4 płatowców bojowych, która, krążąc śmiałym niskim lotem nad Malechowem, obrzuciła pozycje nieprzyjacielskie bombami i wprowadziła zamieszanie w szeregach nieprzyjacielskich. Moment ten wykorzystał II bataljon, z okrzykiem „hurra” wypadł z okopów i po krótkiej walce zmusił nieprzyjaciela do bezładnej ucieczki. Po przełamaniu pierwszej linji przeciwnika posunął się II bataljon w szybkim tempie naprzód, zajął Sroki Lwowskie i tam zatrzymał się, czekając na dalsze rozkazy. Po nawiązaniu łączności z bataljonem szturmowym brygady lwowskiej, znajdującym się koło Żydatycz, natarcie ruszyło dalej. Nieprzyjaciel mimo silnego oporu został zmuszony do pośpiesznego cofnięcia się w kierunku na Pikułowice, paląc po drodze polską wieś Prusy. Z powodu zapadnięcia nocy i przemęczenia ludzi natarcie wstrzymano. Kompanja 6-a i 7-a obsadziły Prusy, 5-a zaś odeszła do Kamieniopolu, jako odwód.

Zwycięstwo odniesione w tych dniach nad nieprzyjacielem dodało bodźca naszym dowódcom do prowadzenia dalszych działań zaczepnych. Nastrój bojowy żołnierzy 59-go pułku piechoty, którzy w nieustannych walkach odrzucali nieprzyjaciela, udzielił się żołnierzom innych oddziałów i ci z zapałem poszli w dalszy bój, doprowadzając do świetnego zwycięstwa nad wrogiem. Odrzucenie Ukraińców na wschód rozeszło się echem po całej Polsce, a na-

ród przyjął je z wielkim entuzjazmem, otrzymując o tych walkach wiadomości z dzienników. W uznaniu zasług 39-go pułku piechoty Dowództwo Naczelne wydało szereg pochwał zarówno dla oficerów jak i szeregowych, jak to:

1) „Wyrażam uznanie wojskom, które w zwycięskich i ciężkich bojach przerwały pierścień ukraiński zaciśnięty koło Lwowa. Żołnierze! Wasz wspólny wysilek unicestwił zamiary nieprzyjaciela zawładnięcia Lwowem. Dziękuję wszystkim wyższym i niższym dowódcom, którzy sumiennie i mężnie spełnili swe obowiązki i dali przykład żołnierzowi, jak potrzeba walczyć za Ojczyznę. Dziękuję Wam żołnierze, zebrani ze wszystkich części Polski za to, żeście radośnie i śmiało poszli w bój za polski gród Lwów, za całość ziemi Polskiej. Wam bezimienni bohaterowie najwięcej zawdzięcza Polska.

Józef Piłsudski“¹⁾

2) „Pod Lwowem oddziały załogi lwowskiej, rozwijając ofensywę, wzięły szturmem Kamieniopol i Prusy. W dwudniowych walkach, t. j. dnia 29 i 30 kwietnia w kierunku północnym bohaterskie nieustrudzone wojska nasze rozbili zupełnie nieprzyjaciela i osiągnęły linię wsi Żydaticze — Prusy — Kamieniopol — Podborce. Miasto Lwów dzięki męstwu naszych oddziałów i umiejętnemu kierownictwu dostało się poza ogień artylerji nieprzyjacielskiej. Ilość zdobytych dział, karabinów maszynowych oraz amunicji była tak znaczna, że trudno było jej liczbę ustalić. We wczorajszych i dzisiejszych walkach odznaczyły się szczególnie pułki 38-y, 39-y, 40-y pułk piechoty „Strzelców lwowskich“, Brygada artylerji lwowskiej, jak również oddziały Wielkopolskie, które dzielnie wspierały w walkach Dywizję lwowską.“²⁾

Dzień 29 kwietnia 1919 roku stanowi w dziejach pułku najpiękniejszą kartę, gdyż był od dniem jednego z największych zwycięstw pułku nad wrogiem od chwili rozpoczęcia działań zaczepnych. W tym dniu 39-y pułk piechoty okrył się sławą, której wyraz dało Dowództwo Dywizji lwowskiej w pochwalnym rozkazie z dnia 2 maja 1919 roku. Nazwy miejscowości Zboiska, Brzuchowice, osiągnięte w pierwszym natarciu dnia 29 kwietnia są wypisane złotymi literami na chorągwi 39-go pułku piechoty. Dzień 29 kwietnia 1919 roku obrał 39-y pułk piechoty „Strzelców lwowskich“ jako swoje święto pułkowe, święcąc go rok rocznie bardzo uroczyście.

Rozkazem operacyjnym brygady lwowskiej z dnia 30 kwietnia następuje skupienie wszystkich bataljonów 39-go pułku piechoty pod dowództwo podpułkownika Hausnera na odcinku północnym. W pierwszych początkach maja tego roku Ukraińcy,

¹⁾ Rozkaz Naczelnego Dowództwa W. P. Warszawa, Sztab Gen. L. 1441.

²⁾ Komunikat Naczelnego Dowództwa . Warszawa, 30 kwietnia 1919 roku.

otrzymawszy posiłki, przeprowadzili ataki na odcinku 39-go pułku piechoty, chcąc odzyskać stracone pozycje. Bezskuteczne były ich zabiegi, bo żołnierz nasz bronił się dzielnie, a szyki nieprzyjacielskie, choć nieraz liczniejsze, załamywały się przed murem piersi „lwowskich orlą”. Nieprzyjaciel zdziesiątkowany i rozbity cofnął się w popłochu, zostawiwszy w rękach pułku wiele jeńców, dużą ilość karabinów maszynowych, broni ręcznej i amunicji. W dniu 10 maja 1919 roku 39-y pułk piechoty został przesunięty bardziej na wschód, zajmując odcinek od lasu Pikulowice po Mikłaszów.

OFENSYWA NA ZBRUCZ.

W połowie maja 1919 roku następuje ofensywa polskiego wojska, przełamując front nieprzyjaciela i odrzucając go na wschód. 39-y pułk piechoty strzelców lwowskich, stanowiący centrum dywizji lwowskiej, otrzymał rozkaz zajęcia linii Czyżyków, Biłka Szlachecka, Biłka Królewska i Jaryczów. III bataljon zajmuje Mikłaszów i pozostaje tam, nawiązując od północy łączność z II bataljonem pułku, na południe zaś z sąsiednimi oddziałami w Podbereźcach. Po zajęciu nakazanej linii uderza 39-y pułk piechoty na nieprzyjaciela dwoma bataljonami w pierwszej linii, III bataljonem w odwodzie i przełamuje front nieprzyjaciela pod Barszczowiczami, Chałupkami i Kopaniem. Z pozycji tych rusza pułk w dalszy pochód za wrogiem, znacząc swą drogę szeregiem krwawych lecz pomyślnych walk pod Mikołajowem, Solową, Przemyślanami, Zborowem i Jezierną. Po zajęciu Jezierniej przez 39-y pułk piechoty, nieprzyjaciel wycofał się i obsadził wzgórze na wschód od tej miejscowości, stawiając jeszcze znaczny opór. Oddziały brygady lwowskiej, nacierają dalej, przełamując front i szybkim swym pościgiem wywołują rozprężenie w wojsku nieprzyjacielskiem.

W dniu 1 czerwca 1919 roku 39-y pułk piechoty otrzymał rozkaz zajęcia Hłuboczka Wielkiego i Tarnopola, ubezpieczając linię Seretu od Iwaczowa dolnego po Tarnopol. Stosownie do tego rozkazu dowódca pułku uderza trzema bataljonami na te miejscowości i zajmuje razem z innymi oddziałami 5-ej dywizji Hłuboczek Wielki i Tarnopol. Ukraińcy w pośpiechu, nie mogąc wywieźć magazynów, podpalili je w Hłuboczku Wielkim, jak również pociągi towarowe. Część wagonów zdołano uratować, odczepiwszy je i przesunąwszy w bezpieczne miejsce.

Przy zajęciu Hłuboczka Wielkiego i Tarnopola 39-y pułk piechoty zdobywa 4 karabiny maszynowe, 115 jeńców, 9 lokomotyw.

kilkaset wagonów z wielką ilością amunicji, wagon karabinów ręcznych i prowianty. Bój ten jest uwieczniony na chorągwi 39-go pułku piechoty napisem: „Hłuboczek Wielki—Tarnopol 1/V 1919“. W kilka dni później pułk zajmuje linię od Czernichowiec przez Zbaraż do Zarubiniec, nawiązując łączność na północy z 38-ym pułkiem piechoty, na południu zaś z grupą podpułkownika Lindego w Ochrymowcach.

Z rozkazu dowództwa brygady lwowskiej 39-y pułk piechoty wysyła dnia 5 czerwca 11-ą i 12-ą kompanie podwodami, jako zwiad, do Wołoczysk. W tej miejscowości napotykają obie kompanie na transport ukraiński w sile bataljonu w wagonach, gotowy do odjazdu. Ukraińcy w liczbie około 300 żołnierzy poddali się bez walki, przyczem zajęto pozostawione 2 baterje dział z zaprzęgiem oraz samochód osobowy. Po przeprowadzonej akcji kompanie wróciły ze zdobyczą bez strat własnych do miejsca postoju III bataljonu. Następnie pułk przesuwa się na linię Roznoszyńce, Lubianki Niżne i Wyżne do Kretowiec.

Gdy w połowie czerwca 1919 roku na skutek podjęcia ofensywy wojska ukraińskiego od Czortkowa, wojska nasze pod naporem wroga rozpoczęły odwrót, 39-y pułk cofał się ostatni, przebijając się przez linię nieprzyjacielską. Szereg walk, stoczonych z nieprzyjacielem pod Założcami, Serwerami, Białkowcami, Perepelnikami, tudzież Manajowem i Bałkowem, daje dowód męstwa i poświęcenia żołnierza 39-go pułku piechoty, który mimo przewagi sił nieprzyjacielskich nie dał się rozbić.

Z rozkazu dowództwa frontu galicyjskiego 39-y pułk piechoty zatrzymuje I i II bataljony w Rozdolach, III bataljon w folwarku Stadna, tworząc odwód dywizji lwowskiej. Na tym odcinku buduje w przeciagu kilku godzin drugą linię obronną, obsadza je rzadkimi placówkami i tam pozostaje.

DALSZE BOJE Z UKRAIŃCAMI.

W maju 1919 roku przybyła do Polski armja generała Hallera z Francji. 6-a dywizja strzelców tej armji przerzucona została w drugiej połowie czerwca na Gołogóry, celem podjęcia walki zaczepnej na wschód. Równocześnie 5-a dywizja lwowska w dniu 28 czerwca 1919 roku przeszła do działań zaczepnych, nacierając trzema grupami, które zajęły już w dniu rozpoczęcia akcji linię Sasów — Złoczów.

II bataljon 39-go pułku piechoty, będąc w grupie północnej, stoczył ciężką walkę pod Poczopami, współdziałając z 38-ym puł-

kiem piechoty. Po zajęciu Poczap, Ukraińcy ponieśli w walce tej wielkie straty w zabitych i rannych, jak też i w materjale wojennym. W dalszym ciągu tej ofensywy, 39-y pułk piechoty zajmuje w krawych walkach Kotłów, Kruchów i Założce. W myśl rozkazu dowództwa dywizji lwowskiej zarządzone kilkudniowy postój. 39-y pułk piechoty obsadza linię od kordonu Wasilewskiego na południe do wzgórza 379 na wschód do Milna, wzdłuż dawnej granicy. Obrona odcinka pułku opierała się tu na szeregu umocnionych węzłów obronnych. Po kilkudniowym pobycie odeszła 5-a dywizja, a z nią 39-y pułk piechoty do odwodu dowództwa frontu galicyjskiego do Hluboczka Wielkiego, gdzie też pułk rozłożył się na dłuższy postój. Po ukończeniu operacyj na froncie galicyjskim, 39-y pułk piechoty przystąpił do szkolenia szeregowych i uzupełnienia braków w umundurowaniu. Z szeregow swych zwolnił małoletnich i szeregowych w podeszłym wieku, wskutek czego stan liczebny pułku znacznie obniżył się. Rozkazem operacyjnym z dnia 18 sierpnia 1919 roku dowództwo frontu galicyjskiego nakazało zluzowanie 3-ej dywizji legionów przez 5-ą dywizję piechoty. Na tej podstawie 39-y pułk piechoty, luzuje 23-i pułk piechoty, stojący nad Zbruczem i otrzymuje odcinek od wsi Zajączki do wsi Belża wyłącznie. Korzystając ze spokoju 5-a dywizja piechoty udziela pomocy ludności cywilnej w uprawie roli i odbudowie kraju w powiatach husiatyńskim, trembowelskim i podhajeckim. *)

Niedługo 39-y pułk piechoty pozostaje w przydzielonym obszarze trembowelskim, bo po nadejściu wiadomości, że Sowiety pobiły wojska atamana Petlury i kierują się na Zbrucz, pułk powraca w okolice Satanowa i zajmuje wyznaczony odcinek frontu, zamykając placówkami wszystkie drogi od strony nieprzyjaciela. Organizacja pułku oraz przygotowania do dalszej akcji zaczepnej w kierunku wschodnim zamykają ten okres działań wojennych.

NA WOJNIE POLSKO-SOWIECKIEJ.

Z początkiem 1920 roku Sowiety zwróciły przeciwko Polsce całą swoją siłę zbrojną. Po rozbiciu wojsk Denikina, Rosjanie przesuwają swe siły na front polski, koncentrując się między innymi na Podolu, w okolicach Baru, Zmierzynki, a przed odcinkiem 12-ej dywizji piechoty obsadzają Starą Sieniawę, Latyczów i Międzybóż, utrzymując słabą styczność z oddziałami polskimi.

*) Rozkaz Dowództwa Frontu Galicyjskiego L. op. 5890/III z dnia 2/IX 1919 roku.

O tych przegrupowaniach dowództwo polskie otrzymywało dokładne wiadomości.

Dnia 8 lutego 1920 roku przybyło do 39-go pułku piechoty w Satanowie uzupełnienie z bataljonu zapasowego w sile 8 oficerów, 320 szeregowych. Po wyrównaniu braków w stanach liczbowych poszczególnych kompanij, 39-y pułk piechoty wyruszył z Satanowa do Płoskirowa. 5-a dywizja piechoty otrzymała zadanie przeprowadzenia akcji bojowej na całym dotychczasowym odcinku 12-ej dywizji piechoty, w celu rozbicia grupujących się tam sił nieprzyjacielskich w okolicy Międzyboża i opanowania linii rzek Wołk i Boh. 39-y pułk piechoty, znajdując się w grupie majora Łukowskiego, zajmuje przejściowo Starą Sieniawę, a po 4 dniach krwawej walki, dnia 24 lutego 1920 roku, zdobywa Nowokonstantynów. Przed odcinkiem pułku nieprzyjaciel wycofał się na linię Lityń — Wołkowińce.

Po tych zaciętych walkach 39-y pułk piechoty ustala swe pozycje na linii Latyczów — Derażnia i tu zatrzymuje się przez czas dłuższy, osłabiając nieprzyjaciela częstymi wypadami. Na rozkaz dowództwa 5-ej dywizji piechoty, dnia 27 marca 1920 roku o 2 godzinie w nocy bataljon 39-go pułku piechoty został wysłany pod dowództwem kapitana Stanisława Szylejki, celem dokonania wypadu na wieś Werbkę i rozbicia znajdujących się tam sił nieprzyjacielskich. Po bardzo uciążliwej drodze przez moczary, nacierając w nocy podczas ulewnego deszczu, kapitan Szylejko zdobywa wskazaną wieś, rozbija bataljon piechoty nieprzyjacielskiej i znajdujący się tam większy oddział kawalerji. Zwycięstwo to wieńczy zdobycie 5 karabinów maszynowych, 10 koni, centrali telefonicznej i kancelarji 398-go pułku piechoty sowieckiej. Za tę walkę zostali odznaczeni orderem „virtuti militari” kapitan Stanisław Szylejko, podchorąży Rudolf Götz, starszy szeregowy Julian Kartasiński. Ten ostatni okazał wielką dzielność, odwagę i dużo inicjatywy. W wyprawie na Werbkę, ubezpieczając lewe skrzydło swego bataljonu, odbija on atak kilkudziesięciu szarżujących kawalerzystów nieprzyjacielskich, naciera na nich, zdobywa 1 karabin maszynowy i następnie celnym ogniem dziełatkuje cofającego się nieprzyjaciela.

Celem odciążenia odcinka 12-ej dywizji piechoty i oczyszczenia przedpola przed prawem skrzydłem 5-ej dywizji, przeprowadził 39-y pułk piechoty w nocy z 10 na 11 kwietnia 1920 roku głęboki wypad na tyły nieprzyjaciela, docierając do Hałuziniec, Wołkowińiec i Szaniec. Nieprzyjaciel poniósł ciężkie straty, bo 2 bataljony, uciekające w panicznym strachu, wpadły na trzęsa-

wiska rzeki Rowce i tu bądź potonęły, bądź zostały wystrzelane. 39-y pułk piechoty wziął 16 jeńców, 6 karabinów maszynowych, 1 lekki karabin maszynowy, 18 koni, 4 bryczki i 4 aparaty telefoniczne.

Za ten czyn otrzymał pułk pochwałę od dowódcy dywizji, za dzielność osobistą i umiejętne kierowanie akcją zostali odznaczeni orderem „virtuti militari”: dowódca 39-go pułku piechoty, pułkownik Stanisław Sobolewski, podporucznik Feliks Serbeński, za dzielność sierżant Michał Czereba.

W dniu 14 kwietnia 1920 roku 39-y pułk zdobył nowe wawrzyny w postaci udatnego wypadu na Wołkowińce. W toku tych walk 39-y pułk piechoty wspólnie z 38-ym pułkiem piechoty zniósł w tej okolicy kilka pułków nieprzyjacielskiej piechoty i pułk jazdy Kotowskiego, zdobywając ogromny materiał wojenny. W natarciu na Wołkowińce odznaczyli się porucznik Władysław Sawicki, porucznik Wacław Kruszewski i porucznik Stefan Sozański. Z szeregowych zaś kapral Franciszek Filip, który wykazał wielką odwagę, dzielność i poświęcenie, bo podczas walki, będąc ranny w nogę, dobiegł z karabinem maszynowym, gdzie go wzywał rozkaz, kierował ogniem do końca, a celnymi strzałami przyczynił się do pomyślnego wyniku całego działania. Wszyscy wyżej nazwani odznaczeni zostali za swe męstwo orderem „virtuti militari”.

Wszystkie te wypadki, przeprowadzone przez własne oddziały, sparaliżowały przygotowaną na drugą połowę marca ofensywę sowiecką w kierunku na Płoskirów. Ten niepomysłny dla wojsk sowieckich wynik walk przez rozbijanie jego żywych sił spowodował rozluźnienie dyscypliny w szeregach armji sowieckiej.

OFENSYWA ARMJI POLSKIEJ NA UKRAINĘ.

Po złamaniu marcowej ofensywy sowieckiej, trwa na froncie ukraińskim dalszy dopływ świeżych sił nieprzyjacielskich. Wszelkie dane, zebrane o nieprzyjacielu z początkiem kwietnia świadczą, że większość sił swoich, ściąganych z innych frontów, skupia on na Ukrainie. Na tej podstawie Naczelný Wódz zdecydował przeprowadzić naszą ofensywę na Ukrainie, by dać wolność temu krajowi.

Do dnia 23 kwietnia 1920 roku 39-y pułk piechoty pozostaje w Derażni, gdzie uzupełnia amunicję, umundurowanie, szkoli szeregowych, a otrzymawszy uzupełnienie z bataljonu zapasowego przygotowuje się do ofensywy. Po osiągnięciu gotowości bojowej,

59-y pułk piechoty wyrusza do walki z wrogiem. Już przed rozpoczęciem natarcia w dniu 25 kwietnia nieprzyjaciel wbrew przewidywaniu cofnął się, opuszczając szereg miejscowości przed frontem 5-ej dywizji piechoty. Jednocześnie pojawili się parlamentarze III brygady ukraińskich strzelców siczowych, która przeszła na naszą stronę i z musu rozpoczęła walkę ze swym dotychczasowym sprzymierzeńcem. Brygada postanowiła poddać się polskim oddziałom.

W dniach następnych 59-y pułk piechoty doszedł, nie napotykając na nieprzyjaciela, do Litynia. Po cofnięciu się oddziałów sowieckich, 59-y pułk piechoty zajął się rozbrojeniem i odeskortowaniem na tyły poddających się oddziałów brygady strzelców ukraińskich. Dnia 29 kwietnia 59-y pułk piechoty wkroczył do opuszczonej przez nieprzyjaciela Winnicy. W tej miejscowości pułk pozostaje, jako odwód 6-ej armji, pełniąc służbę w garnizonie, ochraniając wartami zostawione przez nieprzyjaciela magazyny intendenckie i zdobycz wojskową. Dnia 16 maja 1920 roku przybył do Winnicy Naczelnny Wódz, Marszałek Józef Piłsudski. 59-y pułk piechoty wita Naczelnego Wodza, wystawiając szpaler i kompanję honorową.

59-y PUŁK PIECHOTY „STRZELCÓW LWOWSKICH” W ARMJI REZERWOWEJ GENERAŁA KAZIMIERZA SOSNKOWSKIEGO.

Po rozpoczęciu naszej ofensywy na Ukrainę, dowództwo sowieckie, postanowiło odpowiedzieć na nie uderzeniem na lewe skrzydło wojska polskiego, by osłabić wrażenie powodzenia Polaków na południu. Naczelne Dowództwo, pragnąc powstrzymać natarcie sowieckie i zlikwidować jego wyniki, utworzyło w rejonie Święciany, Łyntupy armję rezerwową, na której czele stanął generał Kazimierz Sosnkowski. Zadaniem tej armji rezerwowej wspólnie z 1-ą armją polską miało być odrzucenie nacierającej 15-ej armji sowieckiej na wschód.

59-y pułk piechoty, przydzielony do armji rezerwowej, został zawagonowany w Serbinowcach i przewieziony czterema transportami operacyjnymi na front północno-wschodni. Dnia 3 czerwca 1920 roku nastąpiło złączenie się całego pułku w Postawach i przydzielenie go do grupy generała Jędrzejewskiego w charakterze odwodu. Po rozpoczęciu akcji zaczepnej przez armję rezerwową 59-y pułk piechoty ściga forsownymi marszami cofającego się nieprzyjaciela, następnie przydzielony czasowo do dyspozycji dowództwa XVI brygady piechoty, zdobywa wraz z III bataljonem

36-go pułku piechoty Szczelkuny i odpiera dzielnie przeciwdzierzenia nieprzyjacielskie. Po zajęciu linii Auty, działania zaczepne zostają wstrzymane, a 39-y pułk piechoty obsadza wyznaczony odcinek, na którym natychmiast się umocnia. Armja rezerwowa zostaje rozwiązana, a 39-y pułk piechoty wchodzi pod rozkazy dowódcy IX brygady w składzie 1-ej armji.

GENERALNA OFENSYWA SOWIECKA.

Bezpośrednio po zakończeniu przeciwdziałania i zajęciu nakazanych pozycji, w przeciągu kilku godzin 39-y pułk piechoty wszedł znowu w styczność z nieprzyjacielem. Walka polegała tu na ustawicznym niepokojeniu sił polskich przez oddziały sowieckie. Widoczne było, że nieprzyjaciel ściąga siły, prowadzi zwiady i przygotowuje się znów do ofensywy. Nieomylnie były przecucia, bo dnia 4 lipca 1920 roku nieprzyjaciel skierował swoje uderzenie wielkimi siłami na odcinek IX brygady. Z tym dniem zaczynają się dla 39-go pułku piechoty najcięższe i najkrwawsze boje, jakie kiedykolwiek pułk ten przechodził. Dzień rozpoczęcia ofensywy nieprzyjacielskiej zapisał się krwawymi zgłoskami w historii pułku. Żołnierz walczył o każdą piędź ziemi, stawiając czoło wrogowi i starając się odebrać straconą linię okopów przeciwnatarciami. Po zepchnięciu sąsiednich oddziałów polskich, nieprzyjaciel zdołał przesunąć swoją kawalerję i piechotę na tyły pułku. Poniósłszy w tym dniu wielkie straty, sięgające do 50 procent szeregowych i 40 procent oficerów, bądź poległych, bądź wziętych do niewoli, 39-y pułk piechoty wycofał się i zajął następne pozycje na wzgórzach, na wschód od Zadoroża, mając bronić przedmościa i utrzymać wschodni brzeg rzeki Mniuta. Ponieważ sąsiednie oddziały polskie, utrzymujące łączność z 39-y pułkiem piechoty wycofały się pod naporem wroga, położenie dla pułku stało się groźne. Aby więc nie dać się okrążyć nieprzyjacielskiej kawalerji, 39-y pułk piechoty opuścił zajmowane stanowiska. Cofając się, pułk sformowany w jeden bataljon, zajął pozycje obronne pod Zaborzem po obu stronach szosy i tam miał powstrzymać nieprzyjaciela aż do ukończenia rozpoczętej w międzyczasie ewakuacji przyjacielskiej. Nieustanne walki pozbawiły nagle resztki pułku nie utrzymał, gdyż musiał opuścić stanowiska, stawiając opór i ostrzeliwując się szarżującej w znacznej liczbie kawalerji nieprzyjacielskiej. Nieustanne walki pozbawiły nagle resztki pułku sił i energii, gdyż żołnierz był wyczerpany ciągłymi marszami, walką, brakiem snu i omdlewał z porażen słonecznych. Naciskany

i okrażany przez nieprzyjaciela bataljon tracił gwałtownie na ilości ludzi. Wytworzyło się dla pułku położenie groźne; część 1-ej i 2-ej kompanij 39-go pułku piechoty zdołała się przedrzeć przez nieprzyjaciela i cofnąć się do Głębokiego, reszta zaś otoczona, widząc w niebezpieczeństwie swego dzielnego dowódcę bataljonu, kapitana Szylajkę, postanowiła go bronić do ostatniego tchu w pierśsiach. Bezskuteczne jednak były wysiłki walczących. Garstka szeregowych okrażona ginie śmiercią bohaterską, a tylko mała jej część z dowódcą bataljonu dostaje się do niewoli. W następnym okresie odwrotu 39-y pułk piechoty zorganizowany w jeden bataljon stawia czoło jeszcze nieprzyjacielowi na rozkaz generała Jędrzejewskiego na linii rzeki Olszanka. Broniąc pozycji nad tą rzeką, 39-y pułk piechoty poniósł tak dotkliwe straty, że już więcej nie zdołano z jego resztek sformować większego oddziału. Szczątki pułku odmaszerowały wraz z taborami do Małkini, a stąd przewiezione zostały do Rzęsny Polskiej, a następnie do kadry do Jarosławia.

WALKI OSŁONOWE 39-go PUŁKU PIECHOTY „STRZELCÓW LWOWSKICH” NA FRONCIE LWOWSKIM.

5-a dywizja lwowska mocno poturbowana na północy, została wysłana do Lwowa dla uzupełnienia i reorganizacji. W krótkim czasie po odnowieniu kadr, dywizja ta wcielona w skład 6-ej armji, wyrusza w bój, z zadaniem osłony Lwowa.

Na północnym froncie armje nasze wycofały się pod naporem wroga pod Warszawę. Niebezpieczeństwo zagrażało już stolicy i Państwu. Lecz Naczelný Wódz postanowił rozprawić się z nieprzyjacielem nad Wisłą, wydając mu walną bitwę. Po odezwie Naczelnego Wodza do Narodu, by wszyscy, którzy kochają Ojczyznę, stanęli do walki z najeźdźcą, zmęczone wojsko zasilila kilkudziesięcioletnia rzesza ochotnicza, wnosząca ze sobą ducha i nowy zapal do walki. Walna bitwa na śmierć i życie rozpoczęła się dnia 15 sierpnia pod Warszawą. W decydującym momencie, dnia 16 sierpnia Naczelný Wódz zadał stanowczy cios armji sowieckiej, uderzając z nad Wieprza na tyły i flanki nieprzyjaciela. Wróg w popłochu i panicznym strachu zaczął odwrot, ścigany przez armje polskie. Klęska, jaką poniósł nieprzyjaciół pod Warszawą, była rozstrzygająca. Wróg, zachwiany na całym froncie, zaczął odwrot, nie mając nigdzie możliwości atakowania sił polskich. Zwycięstwo nasze pod Warszawą odbiło się echem i na południowym froncie; 5-a dywizja lwowska przeszła do działań zaczepnych.

39-y pułk piechoty, przeorganizowany i uzupełniony, odszedł dnia 29 sierpnia na front, nawiązując w tym dniu łączność z oddziałami 5-ej dywizji w rejonie Kłodzianka, Kłodna, Żółtaniec. Następnego dnia o świcie pułk wyruszył do akcji zaczepnej, celem osiągnięcia linii rzeki Pełtew od Kutkorza do Buska. Po kilkudniowych, zaciętych walkach, zdobywając każdą piędź ziemi, 39-y pułk piechoty zajął nakazane stanowiska. Krwawe były walki pod Kutkorzem i Milatynem, bo zdobycie tych miejscowości kosztowało pułk około 300 zabitych i rannych. Następnie 39-y pułk piechoty przeszedł w okolice Żelechowa Wielkiego i Nahorzec, wstrzymując napór nieprzyjaciela i przejścia rzeki Bug, pozostając na stanowiskach aż do czasu przejścia 5-ej dywizji do dalszej akcji zaczepnej. Przez ten okres czasu 39-y pułk piechoty wykonał liczne wypadki, niszcząc nieprzyjaciela, grupującego się na drugim brzegu Bugu.

39-y pułk piechoty uderza na nieprzyjaciela i ściga go, ilekroć ten usiłuje stawić czoło. Zwycięstwa pod Żelechowem, Solową i Przewłoczną, łamią do reszty opór wroga. Z tą chwilą pułk rozpoczyna za cofającym się wrogiem mniej krwawy pościg przez Małopolskę wschodnią, Wołyń aż do rzeki Bohu. Skutkiem niepowodzeń armii sowieckiej na całym froncie, Rosja prosi o rozejm, a następnie o pokój. W ostatnich dniach przed wejściem w życie rozejmu, 39-y pułk piechoty odnosi jeszcze jedno zwycięstwo nad wrogiem, biorąc udział w sforsowaniu rzeki Bohu i zdobyciu Nowego Konstantynowa. Tu były ostatnie ofiary zabitych i rannych w tej wojnie, gdyż dnia 18 października 1920 roku o 24 godzinie zawieszeniem broni na całym froncie kończą się wszelkie działania wojenne. 39-y pułk piechoty przebywa jeszcze przez jakiś czas na pozycji, a w pierwszych dniach stycznia 1921 roku przychodzi do Jarosławia celem podjęcia pracy pokojowej. Tak więc skończył 39-y pułk piechoty „Strzelców lwowskich” swój okres walk o wolność Rzeczypospolitej Polskiej, a syt chwały oddał się mniej głośniejszej, lecz żmudnej pracy.

CHORĄGIEW PUŁKOWA.

Oceniając waleczność żołnierza 39-go pułku piechoty tak w obronie Lwowa, jak i w dalszych walkach, byli oficerowie i szeregowi pułku postanowili pułkowi pozostawić po sobie godło pułkowe. Akcję tę rozpoczął kapitan rezerwy Feliks Serbeński, jako pierwszy oficer i organizator pułku, który w porozumieniu z panem Janem Barcem i księdzem proboszczem Józefem Czarkow-

skim, przedstawicielami Polonji amerykańskiej, w Detroit Michigan rozwinęli starania o uzyskanie potrzebnych na ten cel funduszków. Z pomocą pospieszył im również organ prasy polskiej w Detroit „Ognisko Domowe”. Ofiarnością Polonji amerykańskiej ufundowano więc chorągiew pułkową. Po zatwierdzeniu jej i przyjęciu przez Pana Prezydenta Rzeczypospolitej, chorągiew 59-go pułku piechoty dnia 29 kwietnia 1924 roku, w dniu święta pułkowego, została uroczyście poświęcona i oddana pułkowi przez generała Żeligowskiego w zastępstwie Pana Prezydenta w ręce pułkownika Edwarda Kańczyckiego, ówczesnego dowódcy pułku.

LISTA POLEGŁYCH I ZMARŁYCH Z RAN

Oficerowie:

1. ppor. Bielkiewicz Adolf	14. ppor. Lenczner Bronisław
2. ppor. Burezyk Jerzy Józef	15. pchor. Pniewski Aleksander
3. ppor. Cielenkiewicz Władysław	16. ppor. Podoski Tadeusz
4. pchor. Ciszka Tadeusz	17. ppor. Połubok Aleksander
5. pchor. Czyżyk Kazimierz	18. ppor. san. Macher Norman
6. pchor. Dobosz Bartłomiej Józef	19. ppor. san. Mirabel Władysław
7. ppor. Fiala Stanisław	20. ppor. Remiszewski Wilhelm
8. ppor. Górski Tadeusz	21. por. Rotter Leon Tytus
9. ppor. Horak Marjan	22. kpt. Stark Wilhelm
10. kpt. Kopeć Wiktor Ludwik	23. pchor. Wojtowicz Mikołaj
11. ppor. Kostecki Stanisław	24. ppor. Wolak Stanisław
12. pchor. Kostroń Stefan	25. pchor. Żymirski Władysław
13. por. Kruszewski Wacław	

Szeregowi:

1. szer. Adamski Jan	27. szer. Chudzik Tomasz
2. szer. Baczymański Mieczysław	28. szer. Chudzik Józef
3. szer. Bajzer Roman	29. szer. Chyla Franciszek
4. szer. Balcelak Stanisław	30. szer. Cieślak Franciszek
5. szer. Banach Jan	31. szer. Ciężarek Stanisław
6. kapr. Baniak Jan	32. kapr. Cimer Jan
7. szer. Baudis Leopold	33. szer. Cios Stanisław
8. szer. Bąk Henryk	34. kapr. Ciporski Józef
9. szer. Bednarski Stanisław	35. szer. Cisak Stanisław
10. szer. Bednarz Tomasz	36. szer. Cygan Józef
11. szer. Blaut Stefan	37. szer. Cywka Antoni
12. szer. Błajda Józef	38. szer. Czap Józef Wojciech
13. szer. Boroń Józef	39. st. szer. Czekało Marcin
14. szer. Borski Stanisław	40. szer. Czepieniak Stanisław
15. szer. Bożek Jan	41. szer. Czerniak Józef
16. szer. Brzezowski Michał	42. szer. Czwapiński Antoni
17. szer. Budziński Kazimierz	43. szer. Czyżewski Jan
18. plut. Burski Eugeniusz	44. szer. Czyżo Michał
19. szer. Byra Józef	45. szer. Dalecki Jan
20. szer. Bzdel Antoni	46. szer. Debllessen Jan
21. szer. Cały Franciszek	47. szer. Dembski Józef
22. szer. Cegiłka Władysław	48. szer. Derlacz Wawrzyniec
23. szer. Chirowski Marcin	49. szer. Dobosz Władysław
24. kapr. Chmielewski Stanisław	50. szer. Dolnicki Jerzy
25. szer. Chromiak Franciszek	51. szer. Dominitz Chaim
26. szer. Chudyba Stanisław	52. szer. Drewniak Antoni

53. szer. Drozd Wawrzyniec
54. szer. Drożdżyński Franciszek
55. szer. Drużbacki Adam
56. szer. Duleba Julian
57. kapr. Duszeńko Józef
58. szer. Dyba Adam
59. szer. Dyjak Józef
60. szer. Ekiert Jan
61. szer. Eustachiewicz Stanisław
62. plut. Faliński Wawrzyniec
63. szer. Faluszczyk Jan
64. szer. Ficzyk Piotr
65. szer. Florczyk Henryk
66. szer. Fornala Feliks
67. szer. Gajewski Izidor
68. szer. Gajewski Stanisław
69. st. szer. Garbaciak Władysław
70. szer. Gawłowski Wojciech
71. szer. Gągol Stefan
72. szer. Geisler Antoni
73. szer. Giezek Mikołaj
74. st. szer. Gliński Karol
75. szer. Głuszczyk Jan
76. szer. Gniady Tomasz
77. szer. Gołębiowski Tadeusz
78. szer. Gortatowicz Władysław
79. szer. Gościński Bronisław
80. szer. Grabowski Władysław
81. szer. Grela Józef
82. kpr. Grenik Józef
83. szer. Guca Jan
84. sanitariuszka Gutowska
85. szer. Gwardys Józef
86. szer. Haja Piotr
87. szer. Hajkiewicz Ryszard
88. szer. Heiner Julian
89. szer. Hetta Julian
90. szer. Hierowski Marcin
91. szer. Hołowej Zygmunt
92. kapr. Hołubowicz Franciszek
93. szer. Homa Antoni
94. sierż. Horak Dymitr
95. szer. Hyla Franciszek
96. szer. Hyrczyk Karol
97. szer. Idzikowski Franciszek
98. szer. Inglot Roman
99. szer. Iwanowski Grzegorz
100. szer. Iwański Franciszek
101. st. sierż. Jacheć Stanisław
102. szer. Jadczak Jan
103. st. szer. Jandryszak Mieczysław
104. szer. Jankowski Jan
105. kapr. Jaroń Andrzej
106. szer. Jaroń Michał
107. st. szer. Jarosz Eugeniusz
108. szer. Jarosz Franciszek
109. szer. Jaworski Franciszek
110. szer. Jordan Józef
111. szer. Jurkiewicz Jan
112. szer. Jurkowski Jan
113. szer. Justyniak Jan
114. szer. Kaliczyski Kazimierz
115. szer. Kammer Franciszek
116. st. szer. Karuś Jan
117. szer. Kasperski Andrzej
118. szer. Kasprzyk Ludwik
119. szer. Kawecki Kazimierz
120. szer. Kida Jan
121. szer. Kieć Józef
122. szer. Kisielewicz Stanisław
123. kapr. Kloch Zygmunt
124. szer. Kłorek Józef
125. szer. Kłodowski Witold
126. szer. Kłosowski Jan
127. szer. Kobuś Andrzej
128. szer. Kobylecki Marcin
129. szer. Kochański Stanisław
130. st. szer. Komers Stanisław
131. szer. Konik Mieczysław
132. szer. Korajda Leopold
133. plut. Kordecki Adam
134. szer. Korniak Franciszek
135. sanitariuszka Kotowska Helena
136. szer. Kowal Franciszek
137. szer. Kowalów Ludwik
138. plut. Kowalski Stefan
139. szer. Kozimów Józef
140. szer. Krasoń Walenty
141. szer. Krawczyk Jan
142. st. szer. Krumhorn Józef
143. szer. Krupa Franciszek
144. kapr. Krzywanowski Józef
145. szer. Krzyżanowski Józef
146. szer. Kubik Władysław
147. szer. Kucharski Józef
148. szer. Kuchta Jan
149. szer. Kuczek Andrzej
150. szer. Kudelski Jan
151. plut. Kwaśniewski Józef
152. szer. Kwiatkowski Jan

153. szer. Kwiatkowski Janusz
154. szer. Kwitek Ludwik
155. szer. Labiński Zenon
156. plut. Labowicz Tomasz
157. szer. Latko Ludwik
158. szer. Lecznar Władysław
159. szer. Lekarz Franciszek
160. szer. Lemiszko Michał
161. szer. Lipski Marjan Bronisław
162. szer. Lis Władysław
163. plut. Lisiczka Józef
164. plut. Litwiński Wacław
165. szer. Loewensztam Tadeusz
166. szer. Lorenz Stanisław
167. szer. Lwowski Józef
168. sierż. Labiński Franciszek
169. szer. Łucyk Julian
170. szer. Łuczak Antoni
171. szer. Łysak Jan
172. szer. Maciejak Jan
173. szer. Maczala Jan
174. szer. Madej Marcin
175. szer. Mahlberg Józef
176. szer. Majdanecki Jan
177. szer. Majewski Henryk
178. sierż. Maksymów Edward
179. szer. Malicki Wincenty
180. szer. Malinowski Władysław
181. szer. Małkiewicz Jan
182. szer. Markiel Józef
183. szer. Markiewicz Mieczysław
184. szer. Marszał Józef
185. szer. Masławski Franciszek
186. szer. Matelski Stefan
187. sierż. Matraszek Antoni
188. szer. Matuszek Wojciech
189. st. sierż. Mazur Marcin
190. szer. Mazur Kazimierz
191. szer. Mazurczak Jan
192. szer. Mianowski Józef
193. szer. Michalak Jan
194. szer. Michalewicz Wojciech
195. st. szer. Michalewski Jan
196. szer. Michniewicz Błażej
197. st. szer. Mierzwinski Leon
198. szer. Mielczarek Antoni
199. szer. Milan Piotr
200. szer. Mirawski Stanisław
201. szer. Misiarz Karol
202. szer. Myśliwiec Stanisław
203. szer. Miżalek Jan
204. sierż. Mokrzycki Jan
205. szer. Molendowski Piotr
206. szer. Moskal Józef
207. szer. Mucha Jakób
208. plut. Narolski Eugenjusz
209. szer. Niedziocha Franciszek
210. szer. Nowak Marcin
211. szer. Nowak Bronisław
212. plut. Nowicki Kazimierz
213. szer. Nycz Stanisław
214. szer. Olechowski Paweł
215. szer. Olszewski Franciszek
216. szer. Orłowski Józef
217. szer. Osman Zygmunt
218. kapr. Ossudarski Edward
219. szer. Ozimek Michał
220. szer. Pajączkowski Franciszek
221. szer. Paluch Władysław
222. szer. Pałka Marcin
223. szer. Panek Jan
224. szer. Papan Ludwik
225. kapr. Paratyk Julian
226. szer. Paweśka Karol
227. szer. Pawlaczek Wojciech
228. szer. Piasecki Jan
229. szer. Piśch Ludwik
230. szer. Pieczara Karol
231. szer. Piekarski Michał
232. szer. Pietrzak Stefan
233. szer. Pietrzakowski Bolesław
234. szer. Pił Stefan
235. szer. Piotrowski Jan
236. szer. Piróg Jan
237. szer. Piskorz Jan
238. och. szer. Planetówka Karolina
239. szer. Pleskacz Stanisław
240. szer. Pliszka Jan
241. szer. Polej Adolf
242. szer. Poruski Piotr
243. szer. Prościak Antoni
244. sierż. Przygodzki Edward
245. szer. Puczan Franciszek
246. szer. Purski Mieczysław
247. szer. Pyra Józef
248. szer. Pyszczyński Dymitr
249. szer. Pyziak Józef
250. szer. Rabczak Jan
251. szer. Rajno Bolesław
252. szer. Rajzer Roman

253. szer. Rawa Wacław
 254. szer. Romanowski Antoni
 255. st. szer. Rut Michał
 256. szer. Rutkowski Roman
 257. plut. Rybak Władysław
 258. szer. Rybak Mieczysław
 259. kapr. Rytzel Wacław
 260. szer. Sabat Wojciech
 261. szer. Sagan Andrzej
 262. szer. Sagan Ludwik
 263. szer. Sapięha Mikołaj
 264. szer. Sawiński Antoni
 265. szer. Sawiński Bolesław
 266. szer. Schmutz Walerjan
 267. szer. Ścibor Antoni
 268. plut. Semków Jan
 269. szer. Sensola Franciszek
 270. kapr. Serbeński Władysław
 271. szer. Siczek Mikołaj
 272. szer. Sikora Stanisław
 273. szer. Siwek Marcin
 274. kapr. Siwek Adolf
 275. szer. Skłiba Władysław
 276. szer. Skomro Wojciech
 277. sierż. Skorobecki Stanisław
 278. szer. Śliwiński Władysław
 279. szer. Słysz Józef
 280. szer. Smolarek Franciszek
 281. szer. Smoliński Robert
 282. szer. Sochacki Jan
 283. szer. Sołtys Kazimierz
 284. szer. Starega Wiktor
 285. szer. Starzak Stefan
 286. kapr. Stasica Stanisław
 287. szer. Stasioreczyk Józef
 288. szer. Stażka Jan
 289. szer. Steć Tadeusz
 290. szer. Streciwilk Jan
 291. plut. Studnicki Andrzej
 292. szer. Świeca Franciszek
 293. szer. Świsz Franciszek
 294. szer. Świszcz Kryspin
 295. szer. Szalamaj Michał
 296. szer. Szarek Stanisław
 297. szer. Szastak Stanisław
 298. st. szer. Szczepański Stanisław
 299. szer. Szczęśniak Stanisław
 300. szer. Szczepankiewicz Stanisław
 301. szer. Szczepaniuk Michał
 302. st. szer. Szeptch Wilhelm

303. szer. Sztanis Antoni
 304. sierż. Szulc Karol
 305. kapr. Szydłowski Józef
 306. szer. Szymczak Stanisław
 307. szer. Tabaka Wojciech
 308. szer. Tapper Franciszek
 309. kapr. Tkacz Wiktor
 310. plut. Toczyski Kazimierz
 311. szer. Tomana Józef
 312. szer. Tomaszczuk Władysław
 313. szer. Tombrowicz Kazimierz
 314. szer. Trestka Szymon
 315. szer. Trepka Teofil
 316. szer. Trojnia Teofil
 317. szer. Turlaj Mieczysław
 318. szer. Tworek Józef
 319. szer. Tygielski Stefan
 320. sierż. Tyrcha Józef
 321. kapr. Tyśnicki Szczepan
 323. szer. Tyszkiewicz Mieczysław
 324. szer. Ustrzyński Jan
 325. sierż. Wachsmann Leonard
 326. szer. Wagner Tadeusz
 327. szer. Walczak Antoni
 328. szer. Walo Władysław
 329. szer. Wandycz Stanisław
 330. szer. Waniowski Stanisław
 331. szer. Warchol Franciszek
 332. kapr. Watras Karol
 333. szer. Widowski Józef
 334. szer. Winiarski Antoni
 335. szer. Wittek Marjan
 336. szer. Wizga Michał
 337. szer. Wesołowski Stanisław
 338. szer. Właszczyk Stanisław
 339. szer. Włodarczyk Franciszek
 340. szer. Wojaś Piotr
 341. kapr. Wojewoda Konrad
 342. szer. Wojtuś Jan
 343. szer. Wojtylak Maksymilian
 344. szer. Wolański Jan
 345. szer. Wołosiecki Józef
 346. szer. Woś Józef
 347. szer. Wrocławski Antoni
 348. szer. Wykrętowicz Franciszek
 349. szer. Wywrot Andrzej
 350. szer. Zagórszczak Antoni
 351. szer. Zdep Michał
 352. szer. Zieliński Józef
 353. szer. Zieliński Stanisław

354. szer. Zyburą Antoni
355. szer. Zygmunt Marjan
356. szer. Zysak Jan
357. szer. Żak Walenty

358. szer. Żmudziński Piotr
359. szer. Żółnowski Szczepan
360. plut. Żółtański Karol z z z
361. szer. Żyła Władysław

LISTA ODZNACZONYCH SREBRNYM KRZYŻEM ORDERU WOJENNEGO
„VIRTUTI MILITARI“ V KLASY

1. plut. Barylski Stanisław	12. por. Kruszyński Stanisław
2. sierż. Czereba Jan	13. ś. p. por. Rotter Tytus
3. sierż. Eljaszów Józef	14. kpt. lek. dr. Ostrowski Stanisław
4. kapr. Filip Franciszek	15. por. Sawicki Władysław
5. ppor. Górski Franciszek	16. ppor. Serbeński Feliks
6. pchor. Gorzko Jan	17. mjr. Sikorski Walerjan
7. pchor. Götz Rudolf	18. por. Schram Jan
8. st. szer. Kartasiński Julian	19. płk. Sobolewski Stanisław
9. ś. p. pchor. Kolbuszowski Władysław	20. ppor. Sozański Stefan
10. ś. p. kpt. Kopeć Wiktor Ludwik	21. ppor. Stala Bożymir
11. ś. p. por. Kruszewski Wacław	22. kpt. Szylejko Stanisław

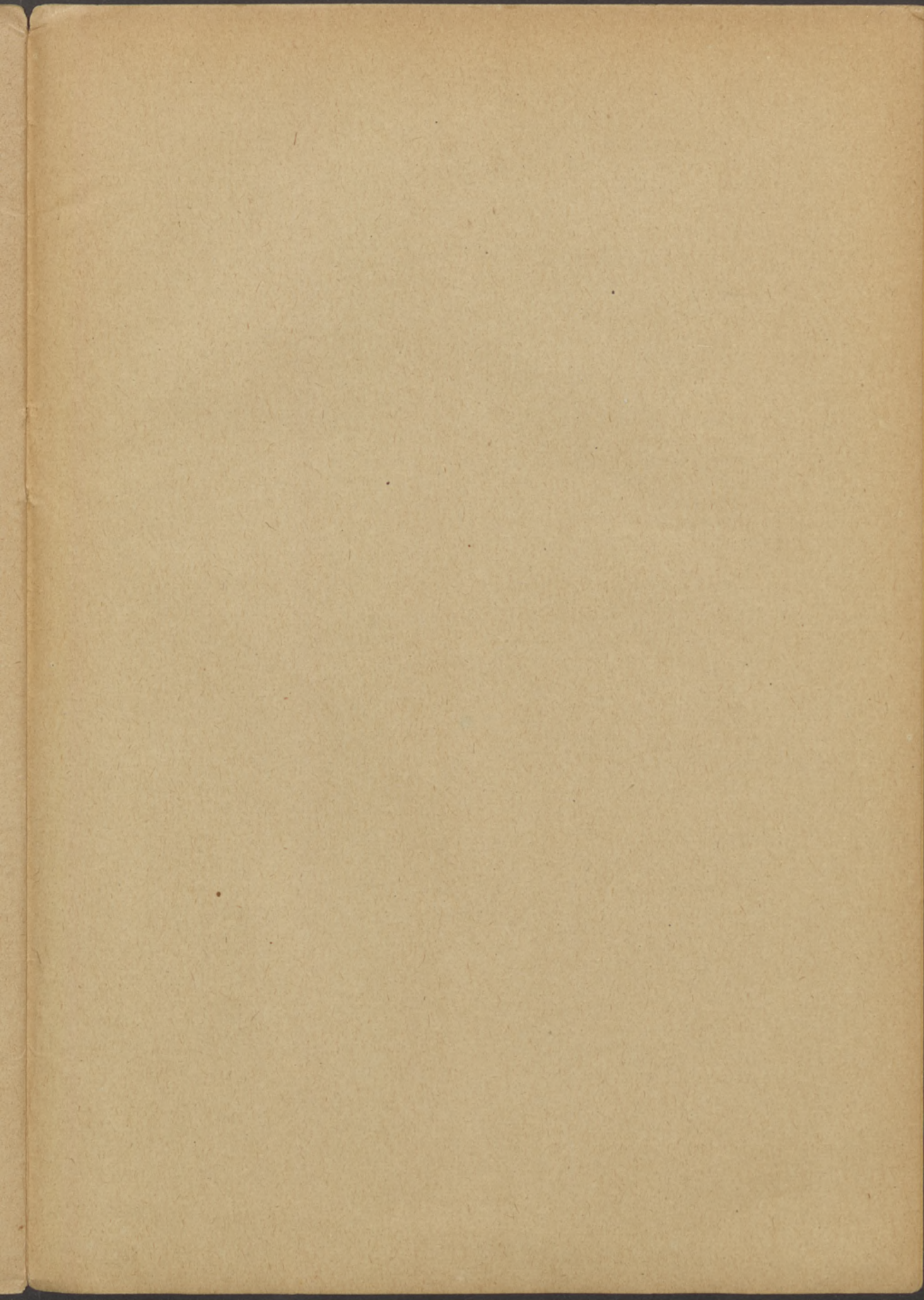
Nadto zostało odznaczonych „krzyżem walecznych” 59 oficerów, 12 podchorążych, 36 podoficerów, 64 szeregowców. W tej liczbie odznaczonych było dwukrotnie 7, trzykrotnie 6, czterokrotnie 5.

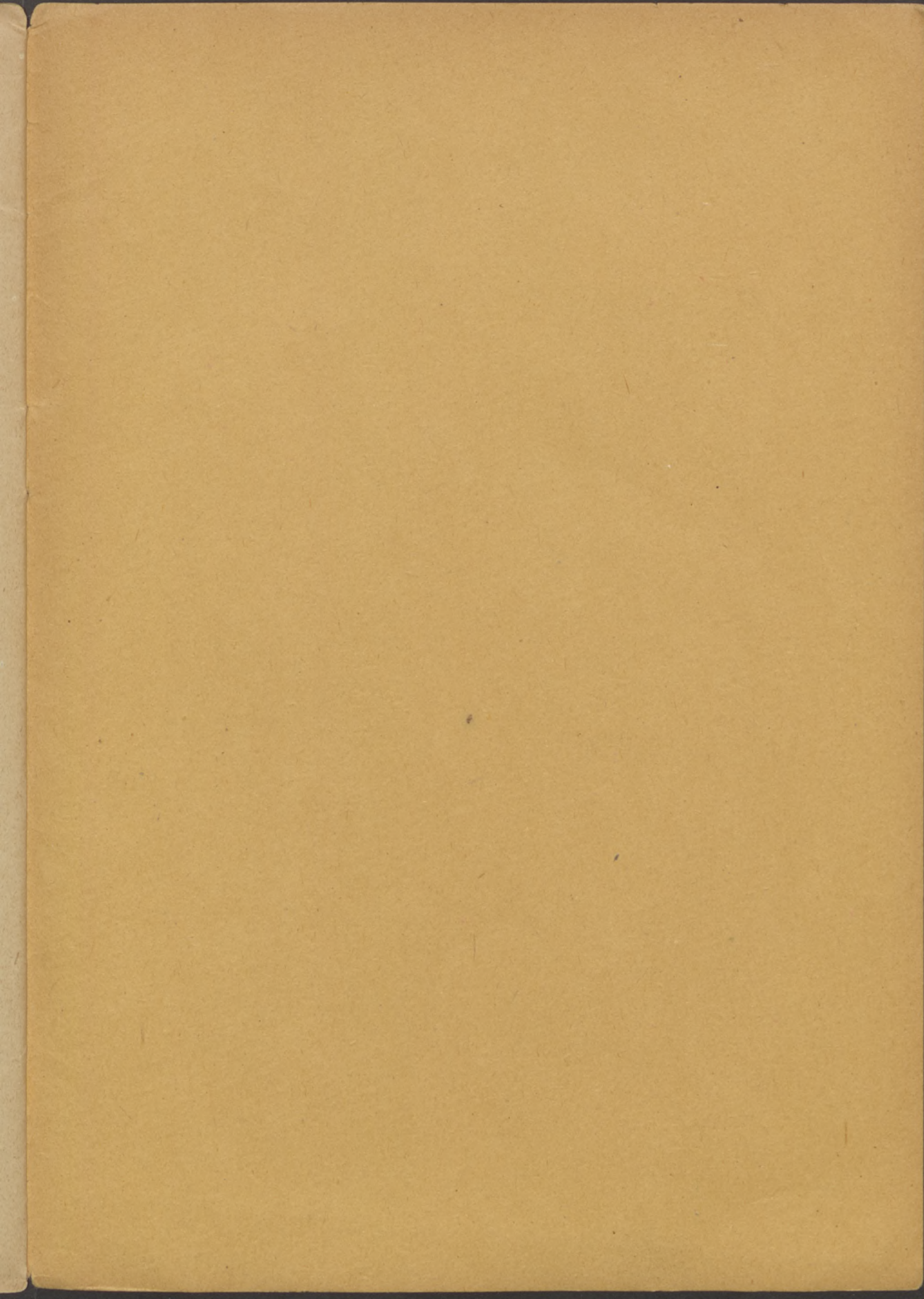
39-y pułk piechoty „strzelców lwowskich” otrzymał od wyższych dowództw 17 pochwał za waleczność na froncie.

ZDOBYCZ WOJENNA PUŁKU.

W ciągu działań wojennych 39-y pułk piechoty zdobył ponad 2.000 jeńców, 10.000 karabinów, 190 karabinów maszynowych, 22 działa, 500 koni, 200 wozów taborowych, 3 samochody osobowe, 3 kuchnie polowe, 9 lokomotyw żelaznych, nadto zajął sztab brygady sowieckiej, kancelarię 390-go i 398-go pułków piechoty sowieckiej.

313244

9-

134088

29.XI 60

134088

Biblioteka Główna UMK

300022317247

313244

9-

28.XI 60

134088

Biblioteka Główna UMK

300022317247

